Filantropi w Krakowie.

W całości z różnych pism zebrałem J. M.

tyt: Pisma tyczące się związku Filantropów w Krakowie.

aut. Filantropi.

NA IMIENINY

Jaśnie Wielmożnego Jmci Pana

FELIXA.

z Przybysławic

ORACZEWSKIEGO

KAWAŁERA ORDERU S. STANISŁAWA

Kommissarza Edukacyi Narodowey, Wizytatora Szkoły Krolestwa Głowney, Teyże i Całego Stanu Nauczycielskiego w Koronie Jeneralnego Rektora.

AUTORA ZWIĄZKU PRZYJACIOŁ LUDZKOŚCI

Dnia 14 Stycznia, Roku 1788,

15

Creſsâ ne careat pulchra dies notâ.

Q. Horatius Flaccus Carm: L. I. Od. 36.

WYDZIWTĘK.

Uyżrzawszy Polimnia promieniſte ſkronie
Zorzy, co Felixowin wſchod Swiatu jawiła.
„ Winnam, rzecze, Mądremu Felixowi siła!
„ Zanucę pieśń, tak słodkiey chwili nie uronię.
„ Duſza Felixa Czuciem czcić Mądrość Na Tronie,
„ Ludzkość cenić, Oyczyznę kochać nauczyła,
„ Rozumem Osad naszych sławę rozszerzyła,
„ I serc czyſtych ołtarze zyſkała w Koronie!
„ Ah! słaba pierś! Zasługom nie wyrownam cale!
„ Tchnę życzeniem dla Niego, tchnąć będę do zgonu,
„ Oby żył nayſzczęśliwſzy! ależ to zuchwale,
„ Chcieć piać iedney, co trudno całemu Muz Gronu,
„ Smieley Go z dowcipnieyſzych Orszakiem wychwalę,
Tak rzekła, i Sioſtr poszła wezwać z Helikonu.

DO RODAKOW.

Gatunek *Poezyi Liryczney, ktory się tu poświęca Jmieninom Rektora Szkoł Koronnych, zwany we Włoszech* Suonetto. *a w Francyi* Sonnet *pierwszy raz iest przyſwojonym Językowi Polſkiemu. Wynalazek takiego wiązania wierszy należy się pierwiastkowo owym starożytnym Bardom Prowanckim, ktorych nazywano* Troubadours. *Zwykli oni byli nucić rozmaite pieśni, a razem brząkaiąc na ſtrunach ſlosowne do głosow wydawać dzwięki. Ztąd nazwiſko tego gatunku wiersza zgodnie z ſposobem głoszenia jego i znaczeniem nazwiſk pierwotnych po polsku* Wydzwięk. *Petrarcha Przywrociciel Nauk słynący w Wieku XIV upowszechnił smak wydzwiękow pisząc pochwały* Laury *na ſwey miłey Pustyni Wokluſkiey, a w krotkim czasie smak ten przeniosł się za Alpy i Pireneyſkie Gory. Francuzi i Hiszpanie tworzyli ten gatunek w ſwych ięzykach szczęśliwie, a podobnie w wſzelkim języku, w ktorym się wiersze rymuią, naśladowany bydz może. Trudno iest wprawdzie ułożyć Wydzwięk z tey przyczyny, że będąc przez powszechny i stały zwyczay ograniczonym do liczby tylko 14. wierszy, ma nieprzestępne prawidło, aby w szeregu pierwſzych wierszy ośmiu pierwszemu wierszowi czwarty piąty i osmy, a drugiemu trzeci, szosty i siodmy odpowiadały, w szeregu zaś ostatnich wierszy sześciu z pierwszym trzeci i piąty, z drugim czwarty i szosty zawsze rymowac muszą. Takie są więzy kunsztu, ale nie masz żadnego na myśl Poety, tylko ten, żeby była skonczona. Chronić się atoli należy owych nadmierzonych ucinkow, ktore pospolicie zowią* Concetti Italiani. *Dla niedostatku przyiemney prostoty w takim gatunku z tysiąca Wydzwiękow zagranicznych ledwie znaleśdz można kilka beznagannych tak dalece, iż* Boileaux Deſpreaux *cenił robotę doſkonałego wydzwięku tak, iak wielkie iakie Poema. Wychodzący na widok Wywdzięk Polſki nie iest wzorem naylepszości, ale pierwszem nieśmiałem naśladowaniem nowego rodzaiu, a szczerem usiłowaniem oddania ſprawiedliwości Zasłudze Obywatelſkiey bez żadney pretensyi do przykładności w wierszowaniu: ale Szczęśliwe Gieniusze mogą na Parnasie Polſkim i ten nowy rodzay powabnym i dosadnym uczynić.*